

Kommunfullmäktige

**Nr 56. Interpellation av Mohamad Hassan (FP) om framtiden för Flygteknikerutbildningen
KSN-2015-0943****Interpellation:**

Uppsala kommun har sedan sexton år tillbaka en utbildning som riktar sig till de som vill bli flygtekniker. Utbildningen ligger numera på Arlanda, är riksrekryterande och godkänd av såväl Skolverket, EASA (European Aviation Safety Agency) som Transportstyrelsen. Den sistnämnda myndigheten har omfattande kvalitetskrav vilket krävt investeringar både i form av skattepengar och mänskliga resurser. Uppsala kommun med Bolandsgymnasiet i spetsen har tillsammans med näringslivet ute på Arlanda arbetat hårt för att uppfylla kraven och idag kan vi stoltsera med en av Sveriges bästa flygteknikutbildningar.

Nu har lyckligtvis S, MP och V backat från att lägga ner utbildningen. Vilket var ett glädjande besked för elever, lärare och hela branschen. Dock har S, MP och V aviserat att de vill låta Sigtuna kommun ta över utbildningen eftersom den ligger inom deras kommungräns. Det anser jag vore ett misstag! Vi ska inte skänka bort kommunal egendom vare sig till andra kommuner eller privata aktörer. Etableringen på Arlanda har kostat Uppsala tid och skattepengar som investerats i årtionden för att nå den kvalitet vi idag har.

Flygteknikutbildningen ligger ute på Arlanda för att kunna ske i nära samarbete med branschen. Det är förvisso utanför kommungränsen, men en flygteknikutbildning måste, om den ska bli så bra som möjligt, ligga på en flygplats. Det är inte konstigare att förlägga en sådan utbildning till en flygplats än att ha en kockutbildning i ett kök. Ett kök kan ligga var som helst i en kommun, men det kan inte en flygplats. Dessutom tillåter reglerna att kommuner förlägger utbildning utanför kommungränser av kvalitetsskäl. Värmdö kommun har till exempel en gymnasieskola i Stockholms kommun.

När det gäller ekonomin har det medvetet tagits fram siffror som visar underskott för att motivera en nedläggning, siffror som fått gehör bland politiker i båda lägren. Beräkningar som ligger som grund för en eventuell nedläggning stämmer helt enkelt inte utifrån utbildningens perspektiv och Skolverkets beslut. Om hela skolpengen går till utbildningen i enlighet med Skolverkets beslut så ger utbildningen ett överskott, inte ett underskott. Ytterligare överskott ger den om man även räknar in intäkterna från den uppdragsutbildning som Uppsala kommun erbjuder Försvarmakten. Uppsala kommun kommer att gå miste om en attraktiv utbildning, intäkter och en naturlig plattform för ett samarbete med branscherna på Arlanda. Ett sådant samarbete kan vara en inkörsport till andra samarbeten som gynnar yrkesprogrammen i Uppsala totalt sett. Allt detta kan gå förlorat om de rödgröna väljer att skänka bort utbildningen till Sigtuna kommun.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till kommunalrådet Caroline Andersson (S):

- Hur ser intäkterna och kostnaderna samt elevantal och prognos ut som motiverar att ni eventuellt skänker bort flygteknikutbildningen?
- Är det utbildningsmässigt och ekonomiskt smart att skänka bort en utbildning som ganska nyligen blivit riksrekryterande och godkänd av Trafikverket efter årtal av gediget arbete?

*Mohamad Hassan (FP)
Uppsala 2015-04-21*

Svar:

Jag vill inledningsvis tacka interpellanten för intressanta frågeställningar om flygteknikutbildningen som i dag bedrivs inom ramen för Uppsala kommuns gymnasieskola. Det är glädjande att det finns ett sådant engagemang för utbildningsutbudet i den kommunala gymnasieskolan, vilket jag fortsatt uppmuntrar.

Nedan följer svar på frågorna som ställs i interpellationen.

1. Hur ser intäkterna och kostnaderna samt elevantal och prognos ut som motiverar att ni eventuellt skänker bort flygteknikutbildningen?

Gymnasieutbildningens intäkter består av tre delar; programersättning för den skolförlagda delen, interkommunal ersättning för elever från andra kommuner och statsbidrag för kommunens köp av praktikplatser. Kostnaderna består förutom direkta undervisningskostnader som lärare, speciallokaler, köp av praktikplatser samt läromedel, av del av gemensamma kostnader på Bolandgymnasiet. Det sistnämnda med anledning av att programersättningen samt den interkommunala ersättningen är beräknade på att utbildningen ska bära dessa enhetsrelaterade kostnader.

Uppdragsutbildningens intäkter består av ersättning från Försvarets Materielverk. Kostnaderna för uppdragsutbildningen består av lärarlöner, speciallokaler och köp av praktikplatser.

Gymnasieutbildningen kostade 2014 ca 15,0 mnkr vilket ger en elevkostnad om ca 242 tkr/elev & år. Intäkterna uppgick till ca 12,1 mnkr, vilket ger ett underskott om ca 2,9 mnkr eller ca 46 tkr/elev och år.

Motsvarande siffror för uppdragsutbildningen var ca 2,4 mnkr i totalkostnad och intäkter om 3,7 mnkr vilket gav ett positivt totalutfall om 1,3 mnkr.

Beräkningen av flygteknikutbildningens ekonomiska resultat bygger på det faktiska kostnadsläget samt på intäktssidan aktuella statsbidrag (max 47,5 tkr/praktikplats och år), gällande programpris som KF (tidigare UAN) beslutat om, och Skolverkets beslut om det interkommunala priset. Eftersom programpriset endast uppgår till 96,8 tkr/elev och år, vilket kan jämföras med den interkommunala ersättningen som uppgår till 201 tkr innebär det att utbild-

ningsnämnden endast får det lägre beloppet för de elever som är skrivna i Uppsala kommun, varvid ett stort underskott uppstår.

Interpellantens påstående att det skulle finnas en medveten strategi att ta fram siffror som visar underskott för att motivera en nedläggning anser jag vara helt grundlöst. Våra beräkningar bygger på de faktiska förutsättningar som råder i dag. Att ta ett beslut om att höja programersättningen med drygt 100 tkr per elev och år skulle med dagens elevantal innebära att ca 3 mnkr måste omprioriteras från andra utbildningar för att finansiera ett trettiotal Uppsala-elevs skolgång. Det anser jag skulle vara en orättvis och ogenomtänkt utbildningspolitik utifrån den viktiga principen om likvärdiga förutsättningar för våra elever.

Antalet elever har de senaste fyra läsåren varierat från 59 till 64 elever. Inför hösten beräknar vi att en något högre volym kan bli aktuell.

2. Är det utbildningsmässigt och ekonomiskt smart att skänka bort en utbildning som ganska nyligen blivit riksrekryterande och godkänd av Trafikverket efter årtal av gediget arbete?

I det ursprungliga förslaget till beslut om gymnasieskolans ekonomi gällde att flygteknikutbildningen skulle utgå ur programutbudet utifrån skäl som anges ovan. Som interpellanten känner till visade 2014 års bokslut för den kommunala gymnasieskolan på ett underskott om 54 miljoner kronor. Prognosen för 2018 visade på ett underskott om 100 miljoner kronor om inga åtgärder hade vidtagits. En analys av orsakerna till kostnadsutvecklingen visar att den bland annat berodde på 1) för små enheter (för få elever per skola), 2) för många program och inriktningar per skola, 3) arvet från den negativa kostnadsutvecklingen inom de självstyrande enheterna och 4) ett fåtal dyra specialprogram däribland flygteknik.

I valet att låta den kommunala gymnasieskolans ekonomi gå i botten, och därigenom äventyra elevernas rätt till en kvalitativ utbildning, eller att se över programutbudets omfattning valde vi att se över programutbudets omfattning. Det resulterade bland annat i förslaget att ta bort utbildningar med ett större underskott och ett förhållandevis begränsat elevunderlag från Uppsala kommun. Det förvånar mig att du som tidigare ansvarig för programutbudets omfattning inte landade i samma slutsats och att du skjutit på beslut som visat sig vara högst nödvändiga för att säkra en framtida hållbar kommunal gymnasieskola. Det vi nu sammantaget har gjort i och med besluten om gymnasieskolans ekonomi är att gå från 19 till 18 nationella gymnasieprogram. Det är ett fortsatt generöst programutbud samtidigt som vi säkrar resurser till de utbildningar som även framgent ska bedrivas och utvecklas i vår kommunala gymnasieorganisation.

Motivet till att låta intaget till flygteknikutbildningen kvarstå till hösten handlade ytterst om att en annan, och som vi bedömt det, mer naturlig huvudman att bedriva utbildningen visade intresse att ta över utbildningen. Flygteknikutbildningen bedrivs i dag till stora delar ute på Arlanda, vars flygplats geografiskt ligger beläget inom Sigtuna kommun. Sigtuna kommun har utbildningslokaler ute på Arlandaområdet som på ett effektivt sätt skulle kunna samordnas med lärlingsmomenten på flygplatsen. Vår bedömning är också att Sigtuna som huvudman befinner sig i en bättre position att nu ta de steg som behövs för att dels kunna stärka intäktsidan på utbildningen, dels eventuellt kunna utveckla utbildningen till att även omfatta utbild-

ning för blivande flygtekniker. Den utbildning som idag bedrivs leder till en utbildning som flygmekaniker.

Uppsala kommuns gymnasieskola befinner sig i ett omfattande förändringsskede. Den första viktiga etappen var att analysera orsakerna bakom den negativa kostnadsutvecklingen, den andra etappen var att fatta politiska beslut om en förändring. Nu pågår den tredje etappen att verkställa de beslut som fattats. Det kommer kräva mycket tid, energi och fokus att genomföra besluten på ett bra sätt. Vi bedömer därmed att vi kan nyttja våra komparativa fördelar på ett bättre sätt om Sigtuna kan fokusera sina insatser på att utveckla flygteknikutbildningen samtidigt som vi klarar av resan att ställa om och utveckla alla de utbildningar som finns kvar i Uppsala kommuns organisation. Här vill jag ställa frågan till interpellanten om prestigen i att Uppsala kommun fortsatt bedriver flygteknikutbildningen är viktigare än att eleverna oavsett ansvarig huvudman får en bra och tillgänglig utbildning?

Avslutningsvis undersöker vi nu de praktiska förutsättningarna för att genomföra ett byte av huvudmannaskap och inom ramen för det belyses givetvis också de upparbetade värdena i utbildningen. Det här handlar inte om att skänka bort en utbildning utan att få till ett långsiktigt huvudmannaskap för utbildningen. En överföring måste kunna ske på ett juridiskt och ekonomiskt hållbart sätt. Visar analyserna att detta inte är möjligt får vi ta ställning till hur vi går vidare utifrån det.

Caroline Andersson (S)